

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •
ILLUSTRERADT MAGASIN

SKOKLOSTER. — EFTER FOTOGRAFI.

21:STA ÅRG.

DEN 26 OKTOBER 1919

N:O 4

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Sjöberg.

Maxim. Brahe

I vår demokratiska tid är det inte många, som synnerligen intressera sig för hovet. För de flesta framstår det som en konungens och de övriga kungliga personernas privata affär, som deras "hushåll", vilket det ju också ursprungligen var och i England fortfarande bokstavligen benämnes. Man vet ju, att i ett konstitutionellt styrt land är det icke av sitt personliga umgänge, utan av sina parlamentariska ministrar konungen tager råd i riksvärdande ärenden. Det är icke alltid det varit så. Även i vårt land har man talat om kabinettsregeringar, ehuru ingenstädes gunstingsväsendet varit mindre eller de av konungens nåd utmärkte i ringare grad än här sökt göra orätt bruk av sin privilegierade ställning. Allra minst under vår nuvarande konungs tid har det kunnat vara fråga om otillbörliga hovmannainflytelser. Därtill har icke blott Gustaf V varit för korrekt konstitutionell monark utan även hans hovmän av för utpräglad takt.

Av den svenske konungens hov är det en, som står på gränsen till verklig statsfunktionär: riksmarskalken. Bortsett från excellenstiteln, som han delar endast med stats- och utrikesministrarne, fungerar han som ceremonimästare vid konungens och riksdagens sammankomster på rikssalen, manifestationerna av svenska statens samlade suveränitetsutövning. Näst efter honom i rang och främst inom konungens egentliga hovstat följer överstekammarherren. Denna höga hovcharge innehaves för närvarande av greve Magnus Brahe, vars bild H. 8. D. i dag återgiver på sin första sida med anledning av hans den 1 dennes inträffade 70-årsdag.

Greve *Magnus Pehr Brahe*, som alltså är född den 1 oktober 1849 — i Stockholm — tillhör en släkt, som ur flera synpunkter kan betecknas som den yppersta i riket och som intager främsta platsen på Sveriges riddarhus med ordningsnumret 1. När Erik XIV vid sin kröning i Uppsala domkyrka för att minska avståndet mellan sina hertigliga bröder och menige adeln för första gången i Sverige lät utdela greve- och friherrevärdigheten, var ätten Brahe jämte återna Sture och Tre Rosor — båda redan på manssidan utdöda — en bland dem, som hugnades med grevekrona i vapnet. I själva verket kan den svenska Brahe-släkten visserligen icke uppvisa någon säker ätteledning förr än mot mitten av 1400-talet, men i dess stamträd ingår då på kvinnolinjen ett skott från den skånska Brahe-släkten, varifrån i själva verket släktnamnet upptogs (ursprungligen "Bragde") och som i sin ordning hör till de adelsätter, vilka tillhöra Danmarks berömdaste. Den tredje svenske Brahen, densamme som belönades med grevlig värdighet, var son av Gustaf Wasas syster och härigenom flyter sålunda även det ädla Wasa-blodet i Brahe-ättens ådror. Till grevskap undfick greve Peder eller som han i historieböckerna vanliga plägar benämns Pehr Brahe den äldre, Visingsö i Vettern, vilket sedermera tillöktes med Grenna socken i Småland samt Hasebo, Skepplanda, Gammellöse, S:t Peders, Starkens Skedvi och Kylanda socknar ävensom Gudhem's klostres lantbönder i Västergötland. Av kung Gösta mycket använd i riksvärdande värv föll han i sönernas onåd, men intager både som representant för det äldre svenska adelsväldet, som av konung Carl IX krossades, och som kulturpersonlighet även därefter ett av de mest betydande rummen i det dåtida Sveriges historia. Än berömdare var sonsonen, greve Pehr Abrahamson Brahe (den yngre), riksdrotset och den i vördat minne bevarade generalguvernören över Finland, upphovsmannen till den berömda skolstiftelsen å Visingsö samt Gustaf II Adolfs synnerlige vän. Av senare ättemedlemmar skall här endast erinras om den olycklige greve Erik, som för sin delaktighet i försöket att utvidga frihetstids-kungadömet's befogenhet fick böja

sitt hufvud under svärdet 1756, och greve Magnus den förste Bernadottens förtrogne och säkerligen uppriktigaste vän, om vars förhållande till Carl Johan en så kritisk bedömare som Trolle-Wachtmeister uttalat det hedrande omdömet, att det var ett "favoritkap, som genom sin renhet står ensamt bland alla". Denne greve Magnus Brahe, som avled ogift, var broder till den nuvarande greve Magnus' fader, till vilken huvudmannaskapet i ätten vid den föres frånfälle 1844 övergick.

Greve Magnus Pehr Brahes föräldrar voro hovstallmästaren Nils Fredrik Brahe, som avled redan året efter denne sin yngste sons födelse, och hans maka, grevinnan Hedvig Elisabeth Maria Amalia Piper. Vid 19 års ålder blev han kadett på Karlberg, utexaminerades därifrån 1873 och blev underlöjtnant vid livgardet till häst samma år. Två år senare befordrades han till löjtnant, blev år 1889 ryttmästare och 1891 regementskvartermästare. Tre år därefter avgick han (1894) ur krigstjänsten.

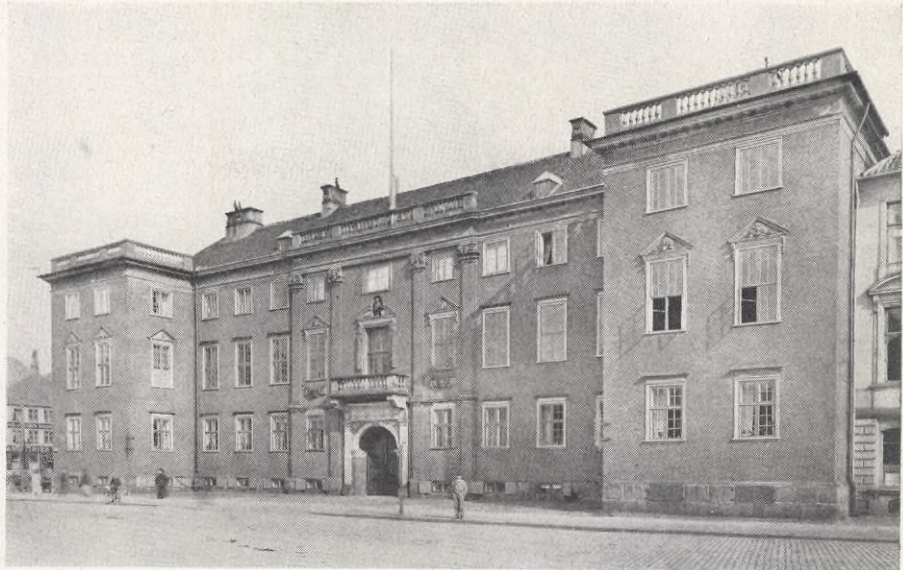
Bredvid denna ägnade sig greve Magnus till fullföljd av ättens traditioner åt hovtjänst. Redan 1888 blev han tjänstgörande kammarherre hos dåvarande kronprinsen, vår nuvarande konung, år 1907 kallades han till överstekammarjunkare och fyra år senare övertog han överstekammarherrens höga charge.

I övrigt har greve Magnus ägnat sig åt vården av sina stora gods. Ättens ursprungliga domäner beskuros visserligen skoningslöst genom Carl XI:s reduktion, men dess nuvarande huvudman kan dock fortfarande skriva sig herre till Skokloster, Rydboholm och Krageholm, vilket sistnämnda genom arv övergått till släkten från den Piperska ätten, varmed Braharne de sista generationerna varit starkt befyndade. Av dessa gods är Rydboholm släktens äldsta — det gamla Vasagodset, å vilket den förste Wasen på Sveriges kungatron möjligen först såg dagens ljus och med säkerhet tillbragte sina barnår. Ehuru icke fi-deikommiss har Rydboholm gått i arv inom Brahesläkten ända sedan Gustaf Wasas dagar, då det tillföll greve Pehr Brahe den äldre som modernearv efter hans moder Margaretha Wasa, och har pietetsfullt vårdats. Slottets äldsta del, Vasatornet, som härstammar från medeltiden, inrymmer i våningen två trappor upp ett rum med inredning från 1500-talets senare del, en af de få i vårt land från denna tid bevarade. Vasatornet är fristående och bildar sydöstra hörnet i det under 1500-talet uppförda slottkomplexet, vars numera åt söder öppna borggård fordom varit helt och hållet kringbyggd och försedd med ännu ett torn. Även i dessa senare byggda delar av slottet finnas märkliga rätter av äldre tiders inredning, både från 1600-talet och från 1800-talets början. Skokloster åter, som genom gifte på 1600-talet tillföll släkten i arv från den Wrangelska, är som bekant uppfört av den berömda fältherren, greve Carl Gustaf Wrangel under 1650-talet med biträde av arkitekten Jean de la Vallée och Nicodemus Tessin d. ä. och står som arkitektonisk skapelse utan motstycke i den svenska byggnadskonstens historia, på samma gång som dess utomordentligt väl bevarade inre och dess rika samlingar utgöra det förnämsta kulturhistoriska dokumentet, som finnes kvar från den svenska storhetstidens aristokrati. Det är att hoppas att greve Magnus Brahe ännu länge skall bli i tillfälle att vårda dessa dyrbara kulturarv från vår historias glansdagar, med vilka hans egen ätts äro så oupplösligt förbundna.

Greve Magnus Brahe är sedan 1897 gift med f. d. hovfröken hos däv. kronprinsessan Victoria, Anna Augusta Nordenfalk, vilket äktenskap är barnlöst. System, Ebba Aurore, är gift med f. d. riksmarskalken Fredrik von Essen och är jämte greve Magnus de enda kvarlevande av ätten.

Charlottenborgs slott, ett av Köpenhamns arkitektoniska minnesmärken, tillhörde ursprungligen konung Fredrik III:s son Ulrik Gyldenlöve. Uppfört i en enkel ren stil under åren 1672—1683 av byggmästare Hans Wiedewelt med sten från Kalö slott (Gustaf Vasas fängelse) har byggnaden bevarat sitt ursprungliga utseende.

Framför slottet utbreder sig det 1670 planerade Kongens Nytorv o. mitt på detta står ännu i dag den 1688 av l'Amoureux mo-

CHARLOTTENBORGS SLOTT FRÅN KONGENS NYTORV I KÖPENHAMN, DANSKA KONSTAKADEMIEN. *Efter fotografi.*

på den tiden icke enkelt, då vid ett bröllop, som kostade 2 millioner, 200 rätter mat serverades).

Gyldenlöve sålde 1700 sitt palats till änkedrottning Charlotta Amalia, efter vilken det fått namnet Charlottenborg. Slottet uppläts den 31 mars 1754 åt "Det kongelige danske skildre-, bildhugger- og bygnings-academie", vid vilket tillfälle Carl Gustaf Pilo höll festtalet för konung Fredrik V.

En interiör av *Riddarsalen* med det praktfulla stucktaket och ornamenten kring "arveprins Fredriks porträtt", visar, vad 16:30-talets bildhuggare i Danmark kunde åstadkomma.

Efter fotografi.

SLOTTET FRÅN ANDRA SIDAN. *Kliché: Bengt Silfverparre.*

dellerade rytтарstatyn över Kristian V, som av köpenhamnarne skämtsamt benämnes "*Hesten*".

Från slottets andra sida, utanför vilken den botaniska trädgården 1778—1872 var belägen, lägger man märke till de i sina nischer placerade antikbysterna, det fint arbetade järngallret framför mittfönstret samt slutligen fågeln högst uppe på takhuvn.

Det omtalas, att Norges ståthållare, Gyldenlöve, liksom flere andra adelsmän t. ex. den danske nationalhjälten Nils Juel, bodde betydligt mera storslaget än kungen själv. (Levnadssättet vid hovet var emellertid

Efter fotografi.

ETT HÖRN AV RIDDARSALEN. *Kliché: Bengt Silfverparre.*

Dåvarande præs för akademien, vars officiella titel nu är "Det kongelige akademi for de skønne kunster", greve Adam Gottlob Moltke (grundare av Moltkeska galleriet) bestämmer redan år 1758, att porträtter skola uppsättas i akademiens bibliotek. De konstnärer, som hedrades med ledamotskap, skulle till akademien överlämna två receptionsstycken. Då under 1700-talet porträttkonsten var den dominerande, utgjordes målningen vanligen av målarens eller bildhuggarens självporträtt samt någon ledamots bild, häst om denne på samma gång var mecenat.

I konstakademierna har man också att uppsöka de bästa och mest fulländade alstren av penseln eller mejseln.

i rödgul rock och väst; i bakgrunden en porträtt-teckning.

Carl Gustaf Pilo föddes på Göksäter vid Nyköping. Fadern, Olof Pijhlou, en föga bekant konstnär, har målat trappuppgången på Drottningholms slott. Efter att hava erhållit undervisning i Stockholm samt företagit en resa till Wien kom C. G. Pilo 1737 till Skåne, där han på herregårdarne fick selsättning med porträttmålning. Här ingick han giftermål med Eva Maria Malmgren, vilket äktenskap av konsistorium upplöstes 1747 på grund av hennes tvegifte. Pilo hade emellertid redan 1740 kommit till Köpenhamn, varest han hade en ovanlig framgång och utnämndes till hovmålare, professor och slutligen 1771 till

FYRA PORTRÄTT MÅLADE AV PROFESSOR C. G. PILO, F. 1711
† 1793.

Överst:

MINIATYR AV CORNELIUS HÖYER 1770

Därunder:

T. v. PROFESSOR JAQUES FRANCOIS JOSEPH SALY (1717-1776)

T. h. PROFESSOR LOUIS AUGUSTIN LE CLERCE (1688-1771).

Nederst:

EXCELLENSEN, GEHEIMERÅDET CHRISTIAN VON STÖCKEN TILL GAMMELGAARD (1694-1762)

Den danska konstakademien äger omkring 50 porträtt, som till största delen återgiva danskar, men här påträffas de framstående franska porträttmålarna Nattier och Toqué liksom ett par svenskar, bland dem den talangfulle *Carl Gustaf Pilo*, som varit direktör vid såväl danska som svenska konstakademien. Hans inflytelserika verksamhet är fördelad mellan de båda nordiska länderna, ehuru Danmark har största antalet av honom utförda arbeten.

Samtliga svenska målade porträtt reproduceras och äro följande:

Carl Gustaf Pilo (f. 1711 † 1793) miniatyr i akvarell år 1770 av Cornelius Höyer. Klädd

direktör vid konstakademien.

Han fick i uppdrag att göra en plan till akademiens nydaning och var under ett kvarts sekel den mest betydande av konstnärerna inom densamma. Pilo blev konung Fredrik V:s och hans båda drottningar Lovisas och Juliana Marias favoritmålare. Han målade dem upprepade gånger. Särskilt märkes ett ryttareporträtt av Fredrik V på Fredriksbergs slott, och på de danska herregårdarne förvaras flere porträtt av den kungliga familjen.

Pilo valdes till ledamot av Konstakademierna i Wien och Petrograd samt blev 1772 en av de förste riddarne av Vasaorden, som Gustaf III utnämnde. Samma år inträffade en brytning med hovet och de makt-

ägande. Pilo begärde avsked från sina tjänster, vilket "i nåder" beviljades med pension, men tillsades att genast lämna Danmark.

Han begav sig nu över till Sverige och blev vänligt emottagen av Gustav III samt valdes först till ledamot och sedan till direktör för svenska målare- och bildhuggareakademien.

Hans målningar äro hållna i brunt och grönt med ett egenligt skimmer samt konturerna ofta svävande och obestämda. Bland de målningar som finnas i Sverige av Pilo, är "Gustaf III:s kröningstavla", den ofullbordade kolossal målningen på Nationalmuseum, en av de förnämsta prydnaderna där. I övrigt märkas: konstnärens självporträtt på Konstakademien, en bild av Sofia Magdalena samt några få porträtt i offentlig eller enskild ägo.

Danmarks förnämsta minia-

KONSTAKADEMIENS SEKRETERARE AEMIILIUS BIEHL (1708—1777). Porträtt i olja av C. G. Pilo.

tyr målare "Cornelius Höyer" (* 1741, † 1804) blev elev av Massé i Paris, hovminiatyrmålare och ledamot av danska konstakademien 1770 på sina receptionsstycken, ovan avbildade miniatyr av C. G. Pilo samt ett likadant av bildhuggaren Saly. Höyers stora rykte som miniatyrist skaffade honom beställningar från utlandet. Han företog resor till Preussen, Ryssland och Sverige, där han målade Gustaf III och kungliga familjen 1782. I fråga om komposition och elegant utförande kan Höyer nästan jämföras med den svenske miniatyrmålaren Hall, som levde och verkade i Paris under samma tidsålder.

Professor Jaques Francois Joseph Saly (* 1717, † 1776) porträtt i olja av C. G. Pilo 1763. Målad i blå rock; vänster hand vilande på en portfölj; i den högra en blyerts-

JOHAN TOBIAS SERGEL.
(1740—1814).
Självtporträtt.

CARL VON LINNÉ.
(1707—1778).
Gipsmedaljong signerad Sergell 1791.

GREVINNAN ULRIKA ELEANORA VON HOPKEN, FÖDD VON FERSEN (1749—1810)
"En av de tre gracerna vid G III:s hov".
Gipsmedaljong signerad Sergell 1781.

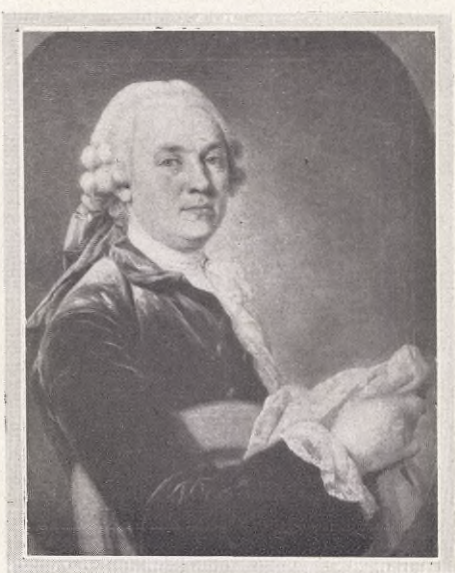

pänna. I bakgrunden Fredrik V:s ryttarestaty vid Amalienborgs kungliga slott i Köpenhamn.

Saly föddes i Valenciennes och fick vid konstakademien i Paris 1738 den stora

Till vänster:
PROFESSOR JOHAN EDVARD MANDELBERG (1731—1786). Porträtt i olja av L. G. Blanchet.

Till höger:
HOVMEDALJÖREN DANIEL JENZEN ADZER (1731—1808) Porträtt i olja av Lorenz Pasch d. y.

CORNELIUS HÖYER.
(1741—1804).
Gipsmedaljong signerad Sergell 1783.

JENS JUEL.
(1745—1802).
Gipsmedaljong signerad Sergell 1794.

NICOLAI ABRAHAM ABELGAARD.
(1743—1804).
Gipsmedaljong av Sergel daterad 1794.

guldmedaljen (Grand Prix de Rome). Elev av Coustou och franska akademien i Rom 1740—1748 väckte Saly så stor uppmärksamhet, att hans födelsestad beslöt åt honom uppdraga utförandet av Ludvig XV:s staty. Konstnären skänkte modellen och staden bestod gjutningen. Saly inkallades 1753 till Danmark för att modellera en ryttarestaty av Fredrik V. "Det asiatiske Handelskompagni" i Köpenhamn skulle betala bildhuggaren kr. 150,000 för arbetet. Saly blef professor och direktör vid danska konstakademien; medlem av akademierna i Petrograd, Florens och Bologna.

Ryttarestatyn blev ej färdig förrän 1770, ty Saly låg i ständig fejd med sin bronsgjutare Pierre Gor, som vid ett tillfälle lär ordentligt genompryglat sin professor.

Genom Kristian VII:s bemedling blev Saly riddare av franska St. Michelsorden, men fick ej tillstånd att bära densamma förrän han åter bosatt sig i Paris 1775 och tagit avsked från akademien. De byster, som man känner av denne bildhuggare, äro endast: Fredrik V och Moltke i Köpenhamn, A. J. Pater i Valenciennes och Carl Gustaf Pilo i Konstakademien i Stockholm.

Professor *Louis Augustin le Clerce* (f. 1688 † 1771) porträtt i olja 1763 av C. G. Pilo. Klädd i brun rock; i höger hand ett antikihuvud och i den vänstra en mejsel. Grön bakgrund.

Bildhuggaren le Clerce föddes i Metz och inkallades 1735 i Danmark för att arbeta på utsmyckningen av Christiansborgs slott i Köpenhamn. Han blev 1745 direktör för den gamla konstakademien och 1754 professor vid akademien på Charlottenborg.

Excellensen, Geheimerådet *Christian von Stöcken* till Gammelgaard (f. 1694 † 1762) porträtt i olja av C. G. Pilo. Iförd rödbrun dräkt med kammarherrenyckeln och dannebrogens vita band över bröstet.

von Stöcken började sin ämbetsbana 1719 som justitieråd (i Danmark en lägre juristtjänst); gjorde 1726 konkurs, men återvann konungens förtroende och blev efter vartannat, assessor, etatsråd, konferensråd, kammarherre och slutligen geheimeråd. Han var "Hvid ridder" (dåtida benämning på dannebrogssjöriddare) samt hedersledamot af konstakademien 1754.

Sekreteraren vid Konstakademien *Emilius Biehl* (f. 1708 † 1777) porträtt i olja av C. G. Pilo. Iförd rödbrun dräkt med utsökta spetsmanschetter. I handen ett brev. Bakgrunden målad i röd och grönaktig färgton. Akademiens sekreterare 1753.

Professor *Johan Edvård Mandelberg* (f. 1731 † 1786) porträtt i olja av L. G. Blanchet. Klädd i pälsmössa med tofs; röd med päls kantad rock. I vänster hand paletten och pänslar. Ett staffli med bataljstycke i bakgrunden.

Mandelberg föddes i Stockholm, där han fick sin första undervisning hos fadern och började kopiera bataljmålningar av Lembke m. fl. Efter att hava varit elev av Pilo i Köpenhamn och Alex. Roslin i Paris erhöi Mandelberg av danske konungen Fredrik V ett understöd för en italiensk studieresa med villkor att sedan bosätta sig i Köpenhamn. Återkomsten 1858 till Danmark var Mandelberg en mångsidigt utbildad målare. Han blev följande år medlem av danska konstakademien och sedermera professor. Det var ej genom sina bataljscener, utan genom sina stora dekorationsbilder, som Mandelberg förvärvade anseende som konstnär. Bland hans arbeten märkas i kupolen till Fredensborgs kungliga slott fyra stora målningar med ämnen ur "Iliaden". Till utförande av sina dekorationer använde han elever, bland vilka må nämnas Abilgaard och Clemens. I kungl. kopparstickssamlingen i Köpenhamn förvaras handteckningar av och kopparstick efter Mandelbergs målningar.

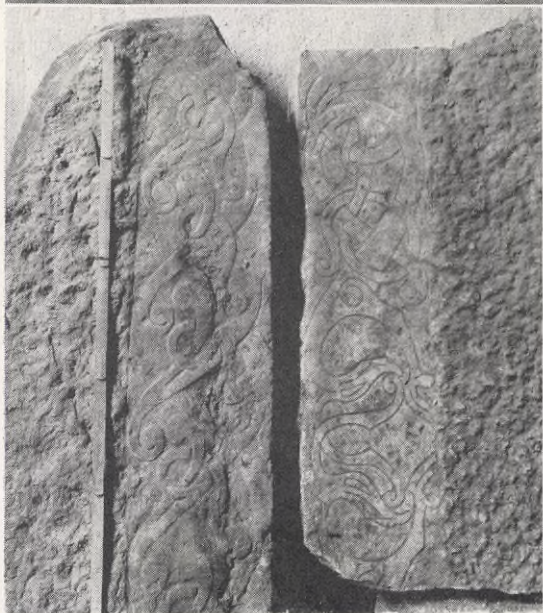
Den franske målaren "Louis Gabriel Blanchet" (f. 1705 † 1772) föddes i Paris, ledamot av akademien i Rom 1728. Hans porträtt, som endast utgöra 5 stycken, av vilka vardera av museerna i Avignon, Lyon och Lille äga ett, utmärka sig genom en vacker kolorit. Blanchet förde ett högst oregelbundet levnads-sätt och förföll slutligen.

Hovmedaljören *Daniel Jenzen Adzer* (f. 1731 † 1808) porträtt i olja av Lorenz Pasch d. y. Iförd svart sammetsrock med spetsmanschetter och krås. "År 1809 skänkte Madame Adzer Akademien sin salige mans hovmedaljörens porträtt".

Adzer föddes i Köpenhamn, där fadern var smed. Till en början ägnade han sig åt guldsmedsyrket, men blev efter studier i Paris och Rom medaljgravör och ledamot av danska konstakademien 1766. Han har utfört flere medaljer, men hade ibland otur med stam-parne, som sprungo vid härningen.

Den svenske porträttmålaren "Lorenz Pasch d. y." (f. 1733 † 1805) tillhör den bekanta konstnärsfamiljen. Fadern Lorenz Pasch d. ä., farbrodern, hovintendenten Johan Pasch och systern Ulrika Pasch hava samtliga gjort sig kända som framstående utövare av målarekonsten i Sverige. Lorenz Pasch d. y. föddes i Stockholm och handledes först av fadern, vistades 1752—1758 som elev hos Pilo och danska konstakademien samt fick tillfälle att studera i det grevliga Moltkeska kabinettet förvarade målningar (en av Europas förnämsta enskilda samlingar, omfattande 500 till största delen gamla holländska tavlor). Pasch besökte sedan Paris och utbildade sig efter Boucher m. fl. Återkommen 1766 till Stockholm blev Pasch 1773 professor och 1793 direktör vid svenska konstakademien. Hans porträtt uppgå till över 250 stycken, bland vilka märkas: 39

Forts. å sid. 62.

DE MÄRKLIGA GRAVFYNDEN I VRETA KLOSTER. Överst: Kista som anses kunna innehålla stofvet av konung Inge d. y. Man ser formen av kistan och helt svagt konturerna av stenarne som tjänade till att stöja huvudet. Foto. E. Lundberg. Därunder t. v.: Sidohällar till gravkistor från omkr. 1100-talet. T. h.: Överstycke till rökelsekar från 1100-talet. Ett synnerligen märkligt fynd.

Nedre bilden: DEL AV DET AV ÄRKEBISKOPEN PÄTRÅFADE ALTARSKÅPET tillhörigt Bältinge kyrka, nu renoverat och befunnet av stort värde och intresse.

Efter fotografier.

Text å sid. 58.

Den gamla ärevärdiga kyrkan i Bältinge socken i Uppland har nyligen fått efter vederbörlig restauration återuppsatt sitt gamla altarskåp, som allt sedan år 1755 legat undankastat i en vrå i kyrkans tornkammare. Här blev det emellertid under en visitation upptäckt av ärkebiskop Söderblom och på hans initiativ sänt till konservator Allan Norblad i Stockholm, som lät det undergå en genomgripande renovering. Det gamla konsthistoriskt synnerligen intressanta skåpet innehåller en mängd skulpturer, i mitten som huvudfigur Madonnan samt på sidorna om henne tio helgon i rad. Rakt under henne synes i halvfigur en bild av den lidande Kristus flankerad av ytterligare tio manliga och kvinnliga helgon. Skåpet är enligt en inskrift, som ännu finnes bevarad genom en uppteckning av Peringsköld i 1700-talets början, tillverkat år 1471 av Johannes Stenrot, borgare i Lybeck, på beställning av dåvarande ärkekiakonen i Uppsala, Konrad Rogge, sedermera omtalad som biskop i Strängnäs och därunder stor ivrare för dåvarande domkyrkas smyckande med konstverk. Strängnäs domkyrkas berömda nederländska altarskåp bär sålunda hans vapen. Johannes Stenrot är enligt vad som påvisats av Henrik Cornell, också mästare till det år 1459 fullbordade av lybeckaren Hans Hesse beställda Birgitta-skåpet i Vadstena klosterkyrka och enligt det resultat som docenten Andreas Lindblom under jämförelse med Bältinge-skåpets St Olovs och St Eriks bilder kommit till, också till den stora staty av St Olov, som förr fanns uppsatt på fasaden till Bergenfararnas hus i Lybeck och nu förvaras i stadens museum. År 1755 blev det nu återuppländna Bältinge altarskåpet undanställt för att ge rum för en altarpuppats i barock, tillverkad av mästare Magnus Granlund och utgörande en tråkig efterbildning av Uppsala domkyrkas av Burchardt Precht utförda altare, numera uppsatt i Gustav Vasakyrkan i Stockholm.

INVIGNING AV STOCKHOLMS FRIHAMN.

KONUNGEN FÖRKLARAR FRIHAMNEN ÖPPNAD. *Främst fr. v. statsråden friherre Palmstierna och Thorsson samt statsministern.*

Överst: STOCKHOLMS FRIHAMN med den först inlöpande ångaren "Annie Johnson". — Pressfotos.

Den 10 oktober invigdes högtidligen den först fullbordade delen av den nya frihamnsanläggningen i Stockholm. Den hamnsträcka, som hittills hunnit bli färdig utgör dock endast en längd av sammanlagt 300 meter medan hamnen i sin helhet en gång kommer att omfatta 4,000 meter. Kanske kommer det också att dröja minst 10 år innan anläggningen i denna utsträckning blir färdig enligt den ursprungliga planen, men det har givetvis varit en angelägenhet av största vikt och betydelse för vårt kommunala och kommersiella liv att

Vidst.: DANMARKS NYE ENVOYÉ OCH MINISTRE PLENIPOTENTIAIRE VID SVENSKA HOVET, KAMMARHERRE HERLUF ZAHLE

Mottogs den 11 okt. av konungen i högtidlig audiens. — Se årg XX:39. Pressfoto.

på tidigast möjliga stadium efter världshandelns återupptagande få Stockholms frihamn öppnad för den allt livligare sjöfarten över den svenska huvudstaden.

Själva invigningen förrättades av konungen personligen, som i sitt sällskap, när han anlände hade kronprinsparet samt prinsarna Carl och Eugen. Bland övriga närvarande vid det för vårt kommersiella liv betydelsefulla tillfället märktes en mängd representanter för den statliga och kommunala förvaltningen, den stockholmska affärsvärldens mest fram-

Forts. å sid. 58.

ETT RENT GÖTEBORGSLAG Å SVERIGES VÄGNAR BESEGRAR MED 3 MÅL MOT OETT DANSKT LAG I LANDSKAMP.

Det svenska laget:
Fr v stående: Wentzel, A. Olsson, Herbert Karlsson ("Murren", som gjorde alla tre målen), Törnkvist, K. Olsson, Karlsson, Björkman, Sandberg; främst: Lund, Zander (den utomordentlige målvakten), Svensson (af den engelske domaren betecknad som den främste av alla).

Foto. Norberg, Sthlm.

Därunder: Den svenske målvakten, Zander, tar emot ett danskt skott.

Pressfoto.

Fotbollspelet har många vedersakare, som häftigt angripa spelet och beteckna det som rätt och uppeggande dåliga lidelser. Detta är emellertid ett misstag och beroende på okunnighet om spelet. Att det verkar uppeggande är nog sant, men detta är icke något fel, och att en ouppfostrad publik ger sina dåliga lidelser luft, bör man icke skylla på spelet i sig själf. När publiken blir fostrad till den rätta idrottsmannaandan, kan den också lägga band på sina dåliga lidelser. Fotboll är en ridderlig idrott, väl värd den höga uppskattning, dess entusiastiska anhängare och utövare ge den.

Nu har Sverige slagit ett stort slag för sin fotbollsära, och det blev Göteborgs bästa spelare förunnat att vinna segern över Danmarks främste inför 19,000 jublande åskådare på Stockholms Stadion. Den är så mycket mera glädjande, som den tron allmänt utbredd sig, att vårt fotbollsspel låg i lågervall för närvarande. Det var en präktig "elva", som Göteborg sände upp till Stockholm,

entusiastiska och sympatiska unge män, med segervilja utan övermod, och laget förskaffade sig under spelet en popularitet hos den lätttröda och ridderliga stockholmspubliken, som man aldrig för matchen kunnat ana. Kamraterna hade lämnat största kontingenten, sex man, och Örgryte minsta, en — men ett lejon, målvakten Zander —, under det G. A. I. S., årets eventuella mästare, som för första gången representerades i en federationsmatch sånt fyra man. Alla skötte sig över förväntan, och Herbert Karlsson eller "Murren", under vilket namn hela Sverige känner honom, blev dagens hjälte genom att göra "the hat-trick" d. v. s. tre mål för sitt lag, medan Zander svarade för nollan i målkvoten.

Segern hälsades med entusiastiskt jubel av publiken, spelarne buros i gullstol från planen, och vid hemkomsten till Göteborg möttes de av väldiga folkmassor, som gävo dem en hjärtlig hyllning. Även landshövding von Sydow, som är en varm fotbollsvän, sände från Köpenhamn en telegrafisk lyckönskan till segrarne.

Foto. Jonsson, Östersund.

EN NORRLÄNSK BYGGMÄSTAREKURS I ÖSTERSUND.

Kliché: Bengt Sigfransson.

1. Intendent E. Festin. 2. Arkitekt J. Åkerlund. 3. Bankdirektör C. Lignell. 4. D:r F. Hazelius.

I Östersund har hållits en 14 dagars byggmästarekurs för vilken stått som anordnare Samfundet för Hembygdsvård och föreningen Jämtslöjd därstädes. Kursen omfattade uppmätning av äldre jämtländska gårdar av arkitektoniskt och praktiskt värde, uppgörande av ritningar till nya byggnadstyper vilka inom den närmaste tiden skola komma till utförande samt slutligen föredrag i hithörande ämnen av arkitekten

Axel Eriksson från Stockholm och intendenten E. Festin i Östersund. Kursen, som ordnats av bankdirektör Carl Lignell, har letts av arkitekten John Åkerlund och d:r Fr. Hazelius.

I samband med kursen togo de i densamma deltagande byggmästarne initiativet till bildande av ett Jämtländskt byggmästareförbund, vilket skall verka för byggnadskulturens höjande.

KONUNG INGES GRAV.

Till bild å sid. 55.

Under sommaren ha pågått en del restaureringsarbeten vid Vreta kloster invid Linköping och efter deras avslutande ha företagits en del högtintressanta undersökningar av de båda gravkor i klostret, som alltsedan Johan III:s tid gått under benämningen Ragnvald Knapphövdes och Magnus Nilssons gravkor och åtminstone undersökningen av det förstnämnda gav en hel del ytterst värdefulla resultat. Under ett av Johan III rest monument över detta gamla förnåma gravkapell fanns först en serie, dock ej orörda, begravelser från den tidigare medeltiden och under dessa ytterligare en gravkista, som måste anses äldre än de övre. Denna var helt orörd och kunde på grund av ålder och en del andra omständigheter misstänkas inrymma stoftet av konung Inge d. y., som skall vara begravnen i kyrkan. Då så gott som ingenting är bekant om denna konung var det av så mycket större vikt att en noggrann undersökning företogs för utgrävande av om det verkligen var hans grav, som blivit funnen, och sedan medel här till begärts av regeringen börjades undersökningen under ledning av doktor Emil Eckhoff från Vitterhets-, Historie- och Antikvitetsakademien i Stockholm. Bland övriga närvarande vid det remarkabla tillfället märktes kronprinsen och prins Eugen, professorerna Carl Fürst från Lund och Sigurd Curman från Stockholm samt intendenten, friherre Rudolf Cederström från Stockholm. Vid denna första undersökning framkom visserligen ingenting som bestämt bevisade det första antagandets riktighet men den blev heller inte alldeles utan resultat. Graven, som är uppmurad av kalkflis och invändigt putsad, täcktes av stora kalkstenar. Den är smalare vid fötterna och rundare vid huvudet och som brukligt under tidigare medeltiden ligga två stenar som stöd för huvudet, vilket visserligen delvis är sönderfallet medan benen i övrigt blivit väl bevarade. De angiva en kraftigt byggd man med en ursprunglig längd av 190 centimeter. Ävenså funnos rester av långt blont hår samt av starkt multnat tyg, vilket sistnämnda givetvis bildat dräkt eller svepning. Skulle det allt framgent visa sig omöjligt bestämt bevisa vem den döde varit, är det dock tydligt på grund av gravens läge i kyrkan och den omsorg, med vilken den blivit utförd, att den utgör en under medeltiden betydande mans sista vilorum.

Genomforskan det av graven samt de övriga undersökningar som under sommaren företagits i Vreta kloster, ha emellertid också givit till resultat en mängd andra för kändedom om vår medeltids kultur ytterst värdefulla fynd. Därbland märkas en hel rad rikt ornerade sidohällar till gravkistor av samma typ som den berömda Eskilstistan. Ett annat intressant fynd, som gjorts, är överdelen av ett rökelsekar från 1100-talet, det första exemplar hittills man funnit av en mycket tidig typ av rökelsekar. Överdelen av dessa kultkar symboliserade under medeltiden Jerusalem

och på den nu i Vreta funna synas tydligt de åtta små torn, som avsågo att beteckna den heliga staden.

Under den fortsatta undersökningen torde ännu många flera intressanta fynd bli gjorda.

STOCKHOLMS FRIHAMN,

Forts. fr. sid. 56.

stående personer, medlemmar av regeringen, stadsfullmäktige samt frihamnsnämndens och frihamnsbolagets styrelser. I hamnen låg såsom första fartyg Johnsonlinjens ångare "Annie Johnson", festligt flagg- och vimpelprydd och med alla vinchar färdiga att börja lossningsarbetet i samma ögonblick frihamnen förklarats öpnad.

Först framträdde Stockholms stadsfullmäktiges ordförande, bankdirektör Gerhard Magnusson och höll hälsningstalet varefter konungen med några korta lyckönskande ord förklarade Stockholms stads frihamn öpnad. Omedelbart svarade en signalpipa ombord på "Annie Johnson" och det första kollit av dess last av kaffe och andra produkter från Sydamerika svängdes i land medelst frihamnens portalkranar. Härefter besögs av konungen och övriga närvarande hamnens olika anordningar samt lastnings- och lossningsanordningar ombord på "Annie Johnson". Sedermera var för att offentlig framföra ett tack från deras sida, som närmast beröras av den nyinvidda frihamnsinstitutionen till de män som framför andra arbetat på dess förverkligande, arrangerad en subskriberad middag på Hasselbacken i vilken deltog ett hundratal personer, framstående representanter för huvudstadens handel, industri och sjöfart samt medlemmar av regering och stadsfullmäktige.

Det var i september 1914 ingenjör C. J. Lundström väckte den första motionen i stadsfullmäktige i frihamnsfrågan och i mars 1916 beslöt stadsfullmäktige en utredning om lämpligheten av en frihamnsanläggning i Stockholm. I maj 1916 tillkom så en beredning, som antog namnet Stockholms stads frihamnskommitté med grosshandlare Sten Stendahl som ordförande och överingenjör Sal. Vinberg som sekreterare och teknisk sakkunnig. I augusti 1917 voro alla förberedande utredningar avslutade och arbetet med själva anläggningen kunde ta sin början. Genom konselfbeslut av den 31 januari i år blev slutligen en av frihamnsnämnden i oktober 1917 framställd ansökan om upprättande av en provisorisk frihamn beviljad på en tid av fem år framåt och denna provisoriska del av det hela är det som nu blivit invigd. Ritningarna till anläggningen ha samtliga blivit uppgjorda av arkitekten Åke Tengelin.

I år på försommaren blev som bekant hela den provisoriska anläggningen med samtliga byggnader, spårplaneringar och inventarier utarrenderad till ett för ändamålet bildat bolag, Stockholms frihamnsaktiebolag. Bolagets kapital utgör minst 1, högst 3 miljoner kronor och utdelningen i dessamma är begränsad till 6 proc., all övrig eventuell vinst tillfaller staden.

Kiruna Arbetares Handelsaktiebolag i Kiruna har i dagarna haft en stor fäst för sina funktionärer med anledning av den vunna befrielsen från krigsårens alla ransoneringskort. Systemet med kristidskort, besvärligt för alla, särskilt för affärsmännen, har medfört en oerhörd arbetsbörda för det ifrågakvarande affärsföretaget på grund av dess stora kundkrets och väldiga omsättning. Bo-

Efter fotos.

Küche: Drott Sjöfersparre.

laget vilket, som namnet anger, har sina aktionärer bland arbetarebefolkningen i Kiruna, är det största affärsföretaget på platsen med en omsättning förlidet år av icke mindre än 2,600,000 kr.

BERLINERHEM I KRISTID. In'eriörer från bostäder i Berlin, där man nu ganska allmänt uppföder matnyttiga husdjur, odlar grönsaker m. m.

- Sockerkort
- Brödkort
- Kaffekort
- Grynkort
- Diversekort
- Klädkort
- Ljuskort
- Tobakskort
- Smörkort
- Fläskkort

KIRUNA ARBETARES HANDELSAKTIEBOLAGS SAMKVÄM MED ANLEDNING AV KRISTIDSKORTENS UPPHÖRANDE. Längst t. v. främst: Bolagets chef, herr Emil Schedv'n. — Foto. Borg Mesch, Kiruna.

Prof. Jager, Böhlen.

Kliché: Bengt Silfversparre.

O. H. LAMM. Nyutnämnd general-konsul i New York.

ställdes 1912 vid Svenska Ost-asiatiska kompaniet i Göteborg, blev 1916 direktör i A.-B. Broströms linieagentur och 1917 dessutom direktör i firman Aug. Leffler & Sons Stockholmsavdelning. Från våren 1918 till början av innevarande år har generalkonsul Lamm tillhört vår legation i Washington och där i egenskap av svenska statens speciella sjöfartsdelegerade haft sig anförtrodda flera för vår import utomordentligt viktiga uppdrag. Känd som en synnerligen erfaren och skicklig affärsman har han därjämte på grund av sina gedigna egenskaper tillvunnit sig vittomfattande personliga sympatier.

Ångaren "New Windsor", som för någon tid sedan anlände till Göteborg, medförde bl. a. 5,000 matvarupaket från i Amerika bosatta svenskar till anförvanter och vänner i Sverige. Initiativtagare till insamlingen har varit direktören för The International Press Association i New York hr Carl Bruhn. Sedan hösten 1916 begärde han vid upprepade tillfällen hos amerikanska regeringen tillåtelse till den ifrågakvarande insamlingen, men fick ständigt nekande svar. Först i våras lyckades det hr Bruhn att

Enligt officiellt meddelande har k. m:t den 10 okt. förordnat direktör Olof H. Lamm till svensk generalkonsul i New York.

Generalkonsul Lamm är född 1887 och son till vice talmannen i Första kammaren grosshandlaren Herm. Lamm i Stockholm. Efter att 1905 hava avlagt studentexamen var han någon tid anställd i faderns firma S. L. Lamm & Son, vistades sedan för studier i Tyskland, England och Frankrike, an-

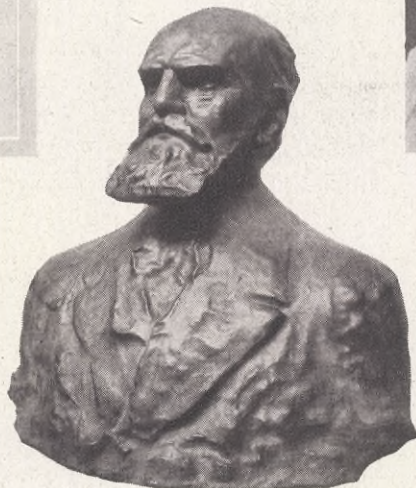

Efter porträtt

Kliché: Bengt Silfversparre.

CARL BRUHN, chef för The International Press Association, New York, och upphovsman till insamlingen av matpaket bland svenskamerikanerna för deras släktingar och vänner i Sverige. Omkring 5,000 paket ha i dessa dagar ankommit till Göteborg och distribueras nu till lika många personer i alla delar av vårt land

Flera paket hitväntas. Vidst. bild: PORTRÄTTBYST AV REKTOR H. JACOBSSON, modellerad av bildhuggaren H. FriSENDAHL och av forna lärjungar skänkt till Härnösands högre allm. läroverk.

utverka det önskade medgivandet. Ett uppdrag till svensk-amerikanerna tillförde insamlingen c:a 5,000 matpaket, innehållande 6 kg. vetemjöl, 2½ kg. socker och 2 kg. kaffe. På grund av under tiden ikraftträdande förbud mot utförelse av vetemjöl och socker måste paketen ompackas och de båda varuslagen utbytas mot rågmjöl och risgryn. Matvarupaketen hava gått till mottagare över hela landet och torde i allmänhet hava kommit verkligt hjälpbehövande till del. Det kan nämnas att hr Bruhn även är initiativtagare till en insamling av matvaror till Tyskland, vilken givit till resultat 50,000 paket.

FRÅN LILJEWALCHS KONSTHALL. E. Jolin: Porträtt i olja å nu pågående utställning av moderna svenska målare.

Den 2 oktober ägde i Härnösands högre allmänna läroverk en vacker högtidlighet rum, i det en av forna lärjungar ästadkommen minnesbyst över läroverkets förre rektor Henrik Jacobsson, avtäcktes i samband med firandet av 10-årsdagen av hans död. Bysten, som modellerats av skulptören Halvar FriSendahl, också en lärjunge till rektor Jacobsson, har gjutits i bron på Otto Meyers konstgjuteri i Stockholm.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

E. O. T. WESTERLUND.
F. d. Fördelningsläkare. —
Enköping. — 80 år 22 okt.*

C. G. FAHLSTROM.
Förste Stadsarkitekt. — Göte-
borg. — 65 år 6 okt.*

A. F. KUYLENSTJERNA.
Marinläkare — Göteborg.
50 år 23 okt.*

V. SANDSTROM.
Överlärare — Stockholms.
50 år 12 okt.*

C. K. A. BRATT.
Överste — Stockholms.
75 år 25 okt.*

H. C. R. BERCH.
Överste. — Ystad.
65 år 27 okt.*

O. C. W. CEDERCRANTZ.
F. d. Landshövding — Stock-
holm. — 65 år 22 okt.*

J. FRÖBERG.
Landssekreterare. — Karls-
krona. — 50 år 21 okt.*

C. SÖDERBERG.
Grosshandlande. — Sthlm.
60 år 9 okt.

A. PEDERSEN,
Sjökaptän. — Göteborg.
50 år 21 okt.*

J. E. KOCK.
Fabrikör. — Malmö.
50 år 26 okt.*

G. T. SANNE.
Godsägare. — Morlanda.
40 år 5 okt.*

J. HÖGSTEDT.
F. d. Grosshandlande. —
Stockholm. — 60 år 9 okt.*

H. BERGMAN.
Konstgjutare. — Stockholm.
50 år 20 okt.*

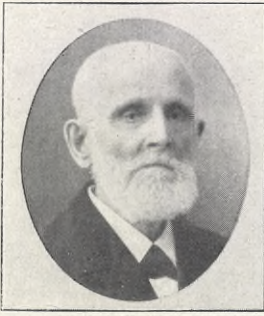

A. H. J. RAHM.
Direktör. — Lidköping.
50 år 23 okt.

K. P. GÖTHBERG.
Ingeniör. — Munkfors.
50 år 18 okt.*

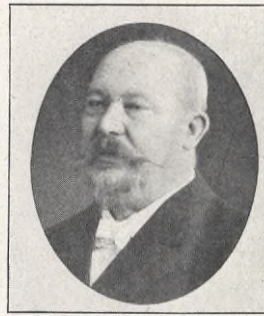
* Data å nästa sida.

K. J. JERLING †.
F. d. Provinsalläkare. — Jönköping — F. 27. † 6 okt.*

A. G. F. GYLDENSTOLPE †.
Greve. Överhovstallmästare. Gripsholm. — F. 39. † 11 okt.*

J. B. ÅNGMAN †
F. d. Skolföreståndare. — Sthlm. F. 51. † 5 okt.*

A. A. T. ALEXANDERSON †.
Hovintendent. — Stockholm. F. 77. † 8 okt.*

ERNST WESTERLUND. Stud. 58, med. lic. 67, med. hed.-dr i Lund 1900. Stadsläk. i Enköping 68—86, andre bat.-läk. v. Uppl. reg. 70, föste 78—88, reg.-läk. v. Livreg. drag. 88—95, o. 99—1900, fördeln.-läk. v. 5e arméfördeln. 95—1900. Prakt. lärare i Enköping, vilken praktik åtnjuter en utomordentlig popularitet o. stort anseende över hela vårt land o. är berömd vida över dettas gränser. Biografi o. helsid.-portr. årg. XVI:5.

CARL FAHLSTRÖM. Utg. fr. Chalmers tekn. läroanst 75, fr. Konstakad. 78, stadsbyggnäst. i G-teborg 88, stadsark. där 97, förste stadsark. 13. Har på sin tid utf. ritn. t. ett stort antal monumentala byggn. i Göteborg, Stockholm o. annorst., att nämna Äldeordshemmet m. fl. offentl. o. ensk. byggn. i Göteborg.

ADOLF KÜLENSTJERA. Stud. 88, med. lic. 1900; marinläk. 2 gr. 03, 1 gr. 15, i res. 17. Förestånd. f. Göteborgs stads polikliniker f. öron-, näs- o. halssjukd. sdn 15.

VILHELM SANDSTRÖM. Folksk.-lär.-ex. 98, lär. v. Bromma folksk. 99, överlär. i Bromma skoldis. 16. Ord. i Upps. lär.-kårs sjuk- o. begravn.-kassa; mångårig v. ord. i kyrko- o. komm.-st., led. av tax.-nmd sdn 11.

CLAES BRÄTT. Ujtn. v. Värml. fältjäg. 64, major 93, v. Älvsb. reg. 94, öv.-ltn. v. Skarab. reg. 97, överste 01, avsk. s. å. som överste i armén. Inneh. av von Eckstedtska fideikom.-stift. Sjönebols kapital; inneh. av själva fideikom. 06—10. På sin tid v. ord. i komm.-nmd o. st., kyrkost., nämndeman; landstingsman 09—12. Såsom sakkunn. tillk. hålla föredrag inför 1911—14 års försvarsberedn. o. att till dess avgiva förslag i vissa härgöran. frågor. Led. av Krigsvet.-akad., tilld. dess stora silvermed. 78, led. av Hist. samf. Utg. flera skr. i militära o. a. ämnen.

HUGO BERCH. Ujtn. v. Skån. hus.-reg. 75, major v. Skån. drag.-reg. 03, dess överste o. chef 07—14.

CONRAD CEDERCRANTZ. Stud. 72, jur. kand. 80, e. o. not. i Göta hovr. s. å. i Svea hovr. 82, v. hvd. sistn. år, adj. led. i hovr. 86, not. 88, ass. 90; överdomare å Samoa 90—93, led. av Internat. skiljedomst. i Egypten 95—01; hovr.-råd i Svea hovr. 99. Tf. landshövd. i Gotl. i 1900, ord. 01; landshövd. i Kalmar 1. 03—17. Led. av Riksd. F. K. 04—18. Ord. i Kalmar l. södra hushålln.-sällsk. Kammarherre 90. Kommendör m. st. k. N.-O.

JOSEF FRÖBERG. Stud. 88, hovr.-ex. 91, länstot. 1900, landskamr. i Blek. län 10, landssekr. där sdn 13. Landstingets sekr. o. kamrer 99—10, omb.-man h. Lfr. o. kap.-försäkr. anst. sdn 95. Ord. f. länets sångarförb.

ALEXANDER PEDERSEN. Sjökap.-ex. i Norge 86, befälh. å norsk segl. å avlägsna farv. 89, styrm. å svenska fartyg varefter avl. svensk sjökapi.-ex.; befälh. å "Odis" under ett tiotal år fr. 95, senare befälh. å ång. tillh. red. a.-b. Odis. Eftertr. 15 sin faders som huvudredare i ång.-a.-b. Palläs.

JOHN KOCK. Inneh. firman H. Sjögrens eftertr., Malmö, sdn 96. Led. av arbetsförmedl. o. avlön.-nmd. led. av hantv.-fören. styr.; på sin tid stadsfullm.

Vidstående porträtt:

KAJSA PETERSSON.

100 år 11 okt.

Ånkan *Kajsa Petersson* från Nittorp i Älvsborgs län, som den 11 oktober fyllde 100 år blev på bemärkelsedagen föremål för en hjärtlig hyllning från ortsbefolkningens sida. Den gamla åtnjuter trots den höga åldern en god hälsa samt har i behåll det kavata humör, som förskaffat henne vedernamnet *Kajsa Varg*.

GUNNAR SANNE. Stud. 97, fil. kand. 01, agronom 02, förvalt. å fäd.-gården Morlanda i Bohusl. 03, dess ägare sdn 11. V. ord. i Komm.-st. sdn 15, ord. i komm.-fullm. 19, i tax.-nmd 13—15. En av stift. av Bohusl. lantbr.-klubb o. dess sekr.; led. av hushålln.-sällsk. förvaltn.-utsk. sdn 15, av dess avd. sdn 19; led. av Sv. allm. lantbr.-sällsk. styr. sdn 18. Landstingsman sdn 15. På upp r g av Göteborg. o. Boh. l. hushålln.-sällsk. förf. dess historia 1814—1914.

JOHN HÖGSTEDT. Vistades efter avslut. skola i utl. f. studier inom vinbranschen 81—83. Anst. å kontor i Sydamerika 83—86, hos vinhandlirnan Högstedt & Co. i Stockholm 89—99, inneh. av egen vin- o. spirit.-handel i Stockholm fr. 99 t. senare år.

HERMAN BERGMAN. Reste efter fem års praktik inom yrket i vårt land t. Tyskland v. endast 20 års ålder, avancerade där t. gjutmästare å landets främsta konstgjuterier; studerade vidare i Frankrike samt återvände t. Sverige o. öppnade i Stockholm eget konstgjuteri, numera Herman Bergmans konstgjuteri a.-b., vars verkst. där. han är. Bl. arbeten som utförts å detta ansedda konstgjuteri må nämnas Milles Sten Sturemonument, det största som gjutits i Sverige, Hultströms Engelbrektsmonument, statyer av Scheele, Franzén, Gunnar Wennerberg, Tessin, Milles Bågskytt, Vesslan å Kungsholmstorg, Bågsnyttaren å Kornhamnstorg m. fl. Som konstgjutare torde B. vara en av de främste som vårt land ägt.

KARL GÖTHBERG. Utex. fr. Tekn. sk. i Stockh. 89, rit. v. Munkfors bruk 89, ing. där sdn 97. Ord. i komm.-st. sdn 13, led. av komm.-fullm., led. av kyrko- o. skolråd.

KAL JOHAN JERLING †. Stud. 49, med. lic. 63, prov.-läk. i Tingsås dist. 64, i Ronneby distr. 75, i Västerås distr. 79, i Nyköp. distr. 85—89.

GUSTAF-FERSEN GYLDENSTOLPE †. Ujtn. v. Livg. t. h. 60, öv.-ltn. o. chef f. Jämtl. hästjäg. 83, överste o. chef f. Livreg. drag. 87, generalmajor i an 97, avsk. fr. reg. 02. Ord. off. h. kon. Carl XV 66, stallmäst. h. kon. Oscar II 76, kammarh. h. drottin. Sophia 79; förste hovstallmästare o. chef f. hovstallet 86, överhovstallmästare 08—12. Kommendör m. st. k. S.-O.

JEAN-BERNHARD ÅNGMAN †. Genomg. Uppsala lyceum, privatlärare samt 75 år. o. pred. v. Mo bruk, 78 lär. i G. Claessons elem.-lärov. i Stockh. Inneh. där egen elem.- o. slöjdskola 85—01 samt öppn. 04 ny åroanst. därstädes.

AXEL ALEXANDERSON †. Efter avl. jur. kand.-ex. jurid. bitr. v. Utr.-dep. rättsadv. 06; hovintendent 11, sekr. h. arméns kasernb.-nmd 13.

Forts. fr. sid. 54.

lantmarskalkar på Ridderhuset, Gustaf III och medlemmarne av konungafamiljen, avbildade flere gånger, samt framstående personer bland adeln och borgerskapet. Porträttet av Adzer är det tidigast målade av Paschs arbeten, vilka i allmänhet kännetecknas genom omsorgfullt utförande av sammets- och sidendräkter, broderier och spetsar. Han var mästare i att måla händer.

Till portr. å nästa sid.

En av de tyska oavhängiga socialisternas ledare *Haase* utsattes den 8 okt. i Berlin för ett revolverattentat, varvid han träffades av två kulor i benen. Gärningsmannen var en 50-årig arbetare *Voss* från Wien. Inom de oavhängigas kretsar har man sökt göra attentatet till en politisk handling utan att dock några bevis här för kunnat förelbringas. Attentatorn, som förklarar att han letts av personligt hämndmotiv synes lida av sinnessjukdom. Den skjutnes tillstånd, vilket till en början icke ingav några farhågor har sedan förvärrats.

Hrr Fotografier uppmanas att vid insändandet af fotografier till HVAR 8 DAG tillse, att firmanamnet är anbragt på fotografiets baksida. Endast då angifves firmanamnet.

Åker fotograf.

PRINSEN AV VALES I CANADA, På fisketur med indianer som ledare.

Till porträtt å nästa sida.

Händelserna i Balticum, närmast de därvarande tyska truppernas vägran att åtlyda tyska regeringens befallning att återvända till hemlandet och ententens därav föranledda hot om repressalier äro ägnade att i hög grad påkalla uppmärksamheten. I samband med dessa händelser träder en viss överste Avaloff-

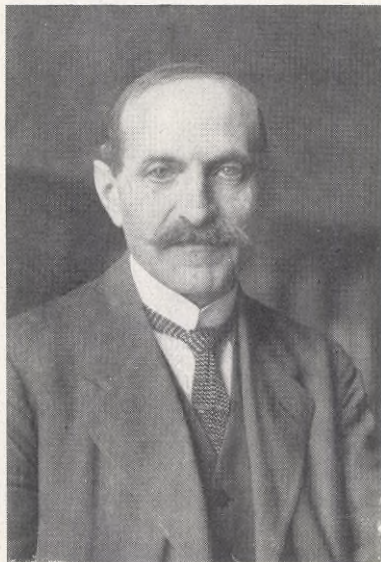
serna med Ryssland. Under påtryckning av ententemakterna avlät Judenitsch en ny order om de ifrågavarande provinsernas omedelbara utrymning. Överste Bermondts svarade nu med att bilda en av den nordvästryska regeringen oavhängig västrysk regering med ett centralråd för Väst-Ryssland och senator greve Pahlen som dess präses. Den nya regeringen stöder sig på de Ber-

Bermondts i förgrunden.

Krigsministern i den med Englands hjälp upprättade nordvästryska republiken general Judenitsch utnämnde på sin tid överste Bermondts till överbefälhavare över de ryska stridskrafter, som stodo mot bolschevikerna vid Litauens och Kurlands gränser, och vilka Bermondts samlat och organiserat. Då general Judenitsch sedan, antagligen på engelsk hemställan, befallde översten att utrymma Kurland och Litauen och med sina trupper begiva sig till Narvafronten för att där fortsätta striden mot bolschevikerna, nekade Bermondts att lyda. Det visade sig, att översten umgicks med planer att återföra Östersjöprovin-

NY SAMLING AV H. 8. D:s HISTORIETTER

Vi fästa våra läsares uppmärksamhet på, att ANDRA SAMLINGEN av tidningens populära Historietter utkommer denna vecka. Den innehållsrika boken betingar i bokhandeln ett pris av Kr. 2.75 och sändes även mot postförskott direkt från Exp. av HVAR 8 DAG, Göteborg.

HAASE Det oavhängiga tyska socialistpartiets ledare. Nyligen utsatt för ett farligt attentat vid vilket han blev allvarligt sårad. — Text å föreg. sida.

DE FYRA BALTISKA STATERNAS KONFERENS I DORPAT DEN 29 SEPTEMBER—2 OKTOBER. *Vi namnteckna fr. v. runt bordet: Dåvarande estniska utrikesministern von Poska (x), estn. premiärministern Strandman, d.r. Schlinpas, litauiskt sändebud i Estland o. Lettland, Litauens premiär- o. utrikesministrar Leonas och Zaunius; de finska representanterna chargé d'affaires i Estland mag. Reijonen, utrikesminister Holsti, premiärminister Vennola, utrikesministeriets sekr. Valvanne, lettiska utrikes- och premiärministrarne Meierovitz och Ulmanis samt estniska sändebudet i Stora Brittanien, t. f. utrikesministern, prof. Piips.*

mondska trupperna, till vilka äro anslutna den tyska "järmdivisionen", den Goltz'ska armékårens elitdivision under befäl av major Bischoff och c:a 30,000 man stark.

Det är denna fruktade tysk-ryska samverkan som ententemakterna nu söka tillintetgöra genom sitt till tyska regeringen framställda krav på att de tyska trupperna i Östersjöprovinserna ofördröjligen skola återkallas.

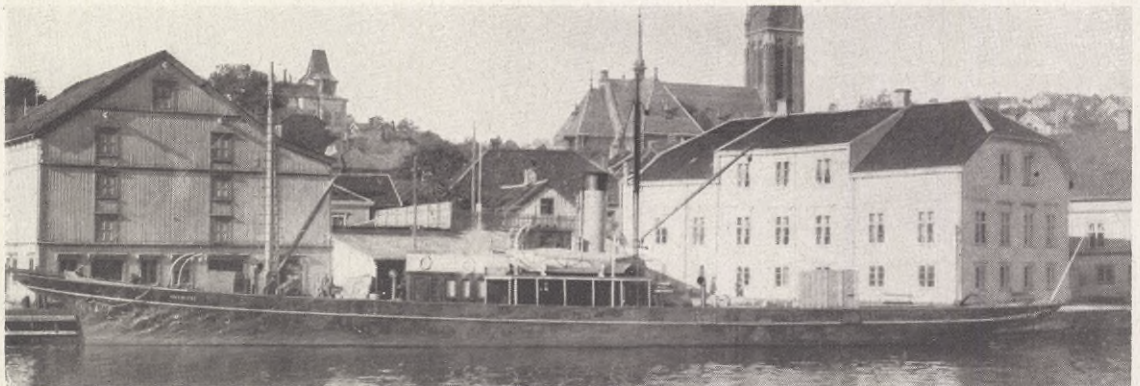
Överste Avaloff-Bermondts härstammar från Kaukasus och började sin militära

bana under japanska kriget. Efter den berömda kavalleriattacken under general Mischtschenko vid Inkou utnämndes han till rytmästare. I världskriget kämpade han med utmärkelse i Karpaterna. År 1918 fanns han i Ukraina och skulle skjutas av bolsjevikerna, men lyckades fly. Då Kurland blev basis i kampen mot bolsjevikerna, infann sig Bermondts där och ställde sina tjänster till förfogande. En utmärkt organisatör lyckades det honom att med ryska krigsfångar som kärnan bilda starka truppförband, med vilka han sedan framgångsrikt kunde upptaga striden mot bolsjevikerna.

*

Vi återgiva bilden av en norsk bogserbåt, vilken förvandlats härtill från att tidigare hava varit en millionärs med all tänkbar lyx inredda lustyacht. Båten tillhörde ursprungligen den belgiske mångmillionären baron Badecker och befann sig vid krigsutbrottet i Bergen. Den kvarlåg här ett år, under vilken tid baronen med sin familj bodde ombord. Slutligen kallades baron Badecker under fanorna och kallelsen åtlöydes. Den öfriga familjen bosatte sig i Frankrike. Lustyachten blev liggande i Bergen och inköptes efter tre år av en norsk rederifirma, som omdanade den till bogserbåt, för hvilket ändamål den genom sin starka maskin särskilt väl lämpade sig. Som bogserbåt är den en av de största i Norge.

Mellersta bilden: ÖVERSTEN, FURST AVALÖFF BERMONDT. Ryska västfrontens befälhavare, vars framskridande emot estniska och lettiska trupper senaste tid allvarligt oroat Östersjöländerna och ententen. Nederst: EN BELGISK MILLIONÄR-LUSTYACHT BOGSERBÅT I NORGE. — Efter fotografier.

INNEHÅLL: Överstekammarherren greve Magnus Brahe (biografi och helsidesporträtt). — Konungen inviger Stockholms frihamn. — Danske ministern i Stockholm kammarherre Herluf Zahle. — Generalkonsuln O. H. Lamm. — Baltiska konferensen. — Vreta klostrets gravkor undersökes. — Jämtländsk byggmästarekurs i Östersund. — Utställningen i Liljewalchs konsthall. — Porträtt och bilder till dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri. — Svenska porträtt i utländska samlingar. Av N. V. Hagström.

Eftertryck av text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angivande av källan förbjudes vid laga påföljd. För berättelser och Historietter gäller oskillbarligt förbud.